

A Győri Ítéltábla a Dr. Marczingós Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** a Dr. Szabó István Tamás Ügyvédi Iroda által képviselt **I.r.** és a **II.r. alperes** ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Veszprémi Törvényszék 2018. november 30. napján kelt 1.P.20.846/2017/20. számú ítélete ellen a felperes által 21. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles a felperes külön felhívásra az államnak 200.000 (kettőszázezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket, míg az I-II.r. alpereseknek személyenként 15 napon belül 44.000 (negyvennégyezer) forint másodfokú perköltséget megfizetni

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes jogelődje (az édesapja: **Név 3**) 2008. július 21-én nyújtott be kölcsönkérelmet az I.r. alpereshez, melyben 2.500.000,- Ft CHF alapú piaci kamatozású lakás célú kölcsön biztosítását kérte azzal, hogy mind a folyósítás, mind a törlesztés devizaneme forint.

Ezt követően a felperes jogelődje 2008. augusztus 29-én aláírt „kölcsönszerződés magánszemélyek részére lakásvásárlás céljára CHF alapú elszámolással” megnevezésű magánokiratba foglalt kölcsönszerződést kötött az I.r. alperessel. A szerződés alapján az I.r. alperes 20.792,- CHF összegű kölcsönt bocsátott a felperesi jogelőd rendelkezésére 2.500.000,- Ft finanszírozási igénye teljesítése céljából. A felperes elfogadta, hogy a nyilvántartásba vett devizaösszeg a kölcsönszerződés megkötése, valamint a folyósítás időpontja közti időszak alatt bekövetkező árfolyamváltozás miatt a finanszírozási igényhez képest 15%-kal növelt mértékben kerül megállapításra. Az okirat I.1. pontja szerint az itt említett összeg tájékoztató jellegű, a tartozás tényleges összege az okirat II.1. pontjában írtak szerint kerül megállapításra. A II.1. pont rögzítette, hogy a kölcsön folyósításának módja a kölcsönből megvásárolni kívánt ingatlanra vonatkozó adásvételi szerződésben megadott számlára történő egyösszegű átutalás azzal, hogy az I.r. alperes a kölcsönt az okiratban rögzített ügyfél igénye alapján legfeljebb 2.500.000,- Ft összegben folyósítja. Azt a folyósítás napján érvényes, az I.r. alperes által alkalmazott és a hirdetményében hivatkozott számlakonverziós deviza vételi árfolyamon kiszámított CHF összegben tartja nyilván. A kölcsön futamideje 120 hónap, a kamatláb mértéke évi 4,99%, a tőke és a kamat havonta visszafizetendő együttes összege 220,43 CHF volt. A felperes jogelődje a mindenkor esedékessé váló törlesztéseket, törlesztőrészleteket, illetve bármilyen más pénzbeli kötelezettségét CHF-ben volt köteles teljesíteni. Más pénzben való teljesítés esetére az I.r. alperes az általa az esedékesség napján alkalmazott, a hirdetményében hivatkozott számlakonverziós deviza eladási árfolyamon kiszámított CHF összeget fordította az éppen esedékessé váló kötelezettség teljesítésére. A szerződéses okirat III.3. pontja szerint az I.r.

alperes a kölcsön ügyleti kamatlábát a kamatperiódus fordulónapján jogosult volt egyoldalúan megváltoztatni.

Az okirat VII.2. pontja szerint az adós megértette azt a banki felvilágosítást, mely szerint a jelen kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem CHF forrás; továbbá kijelentette, hogy ezen információ tudatában is igénybe kívánja venni a szerződésben meghatározott kölcsönösszeget, ill. igényli a CHF nyilvántartást.

A fenti magánokirat aláírását megelőzően az I.r. alperes 2008. augusztus 29-én kelt „tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” címet viselő iratban tájékoztatta arról a felperes jogelődjét, hogy a devizában történő finanszírozás választásával élvezheti a választott deviza piacának előnyeit, ugyanakkor viseli annak kockázatait is. A bank a folyósított kölcsönösszeget a választott devizanemben tartja nyilván, a felperesi jogelőd pedig arra vállalt kötelezettséget, hogy a kölcsönt az általa választott külföldi devizában fizeti vissza. Tekintettel arra, hogy a forint és a szerződés szerint választott idegen deviza átváltási aránya, az árfolyama a napi piaci mozgások hatására változhat, egy esetlegesen kedvezőtlen árfolyamváltozás/emelkedés az adósnak előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. Ha a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben nő az árfolyama, úgy növekedik a finanszírozás ellenértéke: a tőkeösszeg és kamatainak (törlesztőrészleteinek) megfizetéséhez ebben az esetben magasabb forintösszeg szükséges, tehát ebben az esetben a felvett devizahitel visszafizetéséhez több forintot kell a megfelelő devizanemre átváltva felhasználnia. Tájékoztatást adott arról is, hogy a kamatláb rendszeres időközönként a megállapított kamatperiódusoknak megfelelően változik és a kiválasztott devizanem mindenkor piaci viszonyaihoz igazodik. A kamatszint a finanszírozás devizanemében többnyire különbözik a forint kamatszintjétől és teljesen más tendenciát követhet. Az I.r. alperes közölte, hogy nem tud felelősséget vállalni arra, hogy a piac kedvezőtlen alakulása miatt az adósnál adott esetben bekövetkező többletterhet átvállalja.

A kölcsön biztosítására a felperes jogelődje és az I.r. alperes 2008. augusztus 29-én magánokiratba foglalt jelzálogszerződés kötöttek az I.r. alperes javára az **Település 1...** hrsz. alatt felvett, a felperesi jogelőd tulajdonában álló ingatlanra 20.792,- CHF tőkeösszegre és járulékaira.

A kölcsön folyósításának egyik feltétele az volt, hogy a kölcsönszerződés, az annak biztosítékaul szolgáló és a bank által biztosítékként elfogadott ingatlanon zálogjog alapításáról szóló zálogszerződés közokiratba foglalása megtörténik. A felperes jogelődje 2008. augusztus 29-én dr. **Név 1 Település 2i** közjegyző előtt 23022-0/1126/2008/2/O.ügyszám alatt közjegyzői okiratba foglalt tartozást elismerő nyilatkozatot tett. A felek a szerződés megkötésénél és okiratba foglalásánál az I.r. alperes által kialakított és alkalmazott általános szerződési feltételeket használták. A közjegyző az I.r. alperes által részére megküldött szöveget foglalta közokiratba.

Az I.r. alperes a szerződés alapján 16.754,91 CHF-et folyósított.

A **Név 3** 2014. július 14-én elhunyt, örököse a felperes.

Az I.r. alperes a 2015. május 27-én kelt levelében teljesítette a 2014. évi XL. törvény szerinti ún. törvényi elszámolási kötelezettségét, az elszámolás felülvizsgáltként minősül.

A kölcsönszerződést az I.r. alperes 2016. január 22-én kelt 11030/Ü/310/2016/2. számú közjegyzői okiratba foglaltan felmondta, majd követelését 2016. november 10-én a II.r. alperesre engedményezte.

A felperes keresetében a jogelődje és az I.r. alperes közötti kölcsönszerződés, az azt biztosító mellékkötelezettség, valamint a járulékos jellegű jelzálogszerződés érvénytelenségének megállapítását kérte azzal, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte a kölcsönszerződést az ítélethozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánítani oly módon, hogy a felperes, illetve jogelődje a keresetlevélben feltüntetett számítás szerint már szabadult kötelmétől. A II.r. alperest az ítélet tűrésére kérte kötelezni.

Állította, hogy a szerződésről készült okirat nem a felek konszenzusát tartalmazza, mert az ott írtakkal szemben azt kellett volna írásba foglalni, hogy az I.r. alperes 2.500.000,- Ft kölcsönösszeg szolgáltatására vállalt kötelezettséget, az adós a kapott kölcsönösszeget 120 havi futamidővel 4,99 % ügyleti kamattal köteles visszafizetni. Az adós köteleessége magánokiratba foglalt jognyilatkozatát közokiratba foglaltan is megerősíteni, továbbá jelzálogjog alapítását engedni a fedezetként felajánlott ingatlanra járulékos kötelemként. Ehhez képest nem alapul a felek közötti konszenzuson az okiratban megjelenő 20.792,- CHF, mint ami 2.500.000,- Ft-nak felel meg, emellett ily módon a kölcsön összege nem egyértelműen meghatározott. Álláspontja szerint a felek között a Ptk. 523. § alapján létrejött kölcsönszerződés nem került írásba foglalásra, így az a Hpt. 210. § (1) bek. és a Ptk. 217. § (1) bek. alapján semmis. A közjegyzői okirat szintén nem a felperesi jogelőd jognyilatkozatát tartalmazza, hanem a bankét. Az a tény, hogy a devizában is meghatározott összeg nem illeszkedik a forintban meghatározott kölcsönösszeghez, a szerződés jóerkölsbe ütközése miatti semmisségét okozza.

Álláspontja szerint a jogvita nem tartozik az ún. DH törvények hatálya alá.

Kérte továbbá, a bíróság állapítsa meg azon általános szerződési feltétel tisztességtelenségét, miszerint a folyósítás feltétele a kölcsönszerződés közokiratba foglalása.

Az alperesek a felperes keresetének elutasítását kérték. Álláspontjuk szerint a felperesi jogelőd az aláírásával elismerte, hogy a szerződéses akarata az írásba foglalt okiratban foglaltakkal megegyezett, tehát a szerződés ezzel a tartalommal jött létre. Utóbb a felperesi jogelőd az okirat tartalmát közjegyző előtt tett egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatban is megerősítette. Mindkét okirat világosan tartalmazza a kölcsönösszeget, a kamatot, a törlesztőrészeket CHF-ben meghatározva és a CHF klauzulát is, így a deviza alapú nyilvántartás nem minősülhet titkos fenntartásnak vagy rejtett indoknak. Az I.r. alperes írásban kifejezetten felhívta az adós figyelmét a kölcsönszerződés lényeges tartalmi elemeire, kockázataira, a CHF-kal kapcsolatos kockázatokról egy előzetes tájékoztatóban adott ismertetést. Hivatkoztak arra is, hogy a felperesi jogelőd írásos nyilatkozata szerint az adós az üzletszabályzatot, hirdetményt megismerte, lehetősége volt annak áttanulmányozására.

A közjegyzői okiratba foglalás, mint folyósítási feltétel tisztességtelensége tekintetében előadták, hogy a bank számára jogszabályi rendelkezés írta elő zálogjoggal biztosított követelése ésszerű időn belül történő érvényesítésének a lehetőségét, mely követelmény a szerződés közokiratba foglalásával biztosított.

Állították, hogy a perbeli szerződés az ún. DH törvények hatálya alá tartozik, a felek közötti banki elszámolás megtörtént és az felülvizsgálnak minősül.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében a felperes keresetét elutasította, egyben kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I-II.r. alpereseknek személyenként 88.900 forint perköltséget, valamint külön felhívásra az államnak 150.000 forint feljegyzett illetéket.

Ítéletének jogi indokolása szerint a perbeli jogvita elbírálására az 1959.évi IV.tv. (rPtk.) és az 1996.évi CXII.tv. (rHpt.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

Megállapította, hogy a felperesi jogelőd és az I.r. alperes között a rPtk. 523. § (1) bekezdésében szabályozott kölcsönszerződés jött létre, melynek megkötésénél a felperesi jogelőd a rPtk. 685. § d) pontja szerinti fogyasztóként járt el, a szerződés maga pedig e) pont szerinti fogyasztói szerződés.

A szerződés létrejötte tekintetében kifejtette, hogy a szerződéses akaratnyilatkozat a szerződő fél részéről a rPtk. 216. §-ának (1) bekezdése alapján megtehető írásban, szóban, vagy ráutaló magatartással. A perbeli szerződés megkötése során a szerződő felek a szerződéses akaratnyilatkozataikat írásban tették meg, konkrétan a szerződés egyedi rendelkezéseit tartalmazó okirat aláírásával. Ez a per adatai alapján nem vitatottan a felperesi jogelőd részéről megvalósult, és az I.r. alperes a képviselőjében aláírásra jogosult személyek is aláírták.

Megállapította, hogy az írásban megtett szerződéses akaratnyilatkozatok egy okiratban jelennek meg, konkrétan a mindkét fél részéről aláírt és a szerződés egyedi rendelkezéseit tartalmazó okiratban, így a szerződő felek szerződéses nyilatkozatai között eltérés nincs, a szerződéses nyilatkozatok kölcsönösek és egybehangzóak.

A felperes a keresetlevélben elismerte, hogy „a közjegyző felolvasta a papírt, és alá kellett írni az iratot”. A közokirat szerint „az ügyfél kijelentette, hogy az okirat tartalma mind a valóságos üzleti akaratának, mind jognyilatkozatainak mindenben megfelel”. Mindezek alapján a bíróság megállapította - azt a körülményt is mérlegelve, hogy a felperesi jogelőd a kölcsönösszeg folyósítását elfogadta, majd a haláláig a saját kötelezettségeit szerződésszerűen teljesítette -, hogy mind a magánokirat, mind a közjegyzői okirat a felek konszenzusát foglalta írásba.

Idézte az rPtk.205/B.§. /1/ bekezdését, amely szerint az az általános szerződési feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta.

Kifejtette, hogy az ÁSZF a szerződés részévé vált az rPtk. 205/B. §-ának (1) bekezdése szerint. Arra vonatkozóan ugyanis nincs adat a perben, hogy az I.r. alperes ne tette volna lehetővé a felperesi jogelőd számára a szerződéskötési eljárásban a külön okiratban elhelyezett általános szerződési feltételek megismerését. Ezzel szemben az egyedileg aláírt magánokirat VIII.12. pontja kifejezetten rögzíti a felperesi jogelőd azon korabeli nyilatkozatát, hogy a bank üzletszabályzatának, hirdetményének rendelkezéseit megismerte, azt magára nézve kötelezőnek fogadja el.

Rögzítette, hogy a szerződés tartalmát az egyedi rendelkezések, illetve a szerződés részévé vált ÁSZF együttes tartalma alapján ítélte meg.

A szerződéses tartalom átfogja a kölcsön összegének meghatározását, az I.r. alperes kölcsön folyósítására vonatkozó kötelezettségvállalását, az adós visszafizetési kötelezettségét, valamint a visszafizetés releváns paramétereit.

Álláspontja szerint a kölcsön összegének ez a meghatározási módja megfelel az EUB C-227/18. sz. ügyben hozott végzés 40. ill. 51. pontjában foglaltaknak is. Az alperes a felperesi jogelőd finanszírozási igényét alapul véve maximum 2.500.000,- Ft-nak megfelelő kölcsön folyósítását vállalta, de a folyósított összeget a folyósítás napján és árfolyamon (az I.r. alperesnek a folyósítás napján érvényes, a hirdetményében közölt számlakonverziós deviza vételi árfolyamon) átszámított CHF összegben tartotta nyilván. A szerződő felek a forintot lerovó pénznemként, a CHF-et kirovó pénznemként határozták meg.

Tévesnek ítélte a felperes azon hivatkozását, hogy az ÁSZF elszámolásra vonatkozó rendelkezései és az egyedi szerződéses rendelkezések eltérnek egymástól. A felperesi jogelőd és az I.r. alperes egyedileg állapodtak meg, hogy a kölcsön körében deviza alapú elszámolást alkalmaznak. A felperes jogelőd ilyen tartalommal kért szerződési ajánlatot a „Kölcsönkérelem” megjelölésű okiratban. Az I.r. alperes szerződési ajánlata is rögzíti a CHF alapú elszámolás tényét, tehát a szerződést rögzítő okiratban is szerepel a kölcsön svájci frankban való nyilvántartása.

A felperes alaptalanul állította, hogy a perbeli szerződés nem tartozik a DH törvények hatálya alá.

A perbeli szerződés megfelel a 2014.évi XXXVIII.tv. (DH1) 1.§./1/ bekezdésében foglalt feltételeknek. A 2004. május 1. napja és a DH1 törvény hatálybalépésének napja között került megkötésre, a felek egyező előadása szerint fogyasztói kölcsönszerződés, a fentebb részletezettek szerint deviza alapú ügylet, és nem vitásan tartalmaz a DH1 törvény 3. § (1) bekezdése szerinti, azaz a különmemű árfolyamok alkalmazására vonatkozó kikötést, valamint a 4. § (1) bekezdése szerinti, az I.r. alperes számára egyoldalú kamatmódosítást lehetővé tevő kikötést. Az elszámolást a felperes elfogadta, az felülvizsgálnak minősül.

Az elsőfokú bíróság nem osztotta a felperes azon álláspontját, hogy a perbeli szerződés a jóerkölcsbe ütközik.

Rögzítette, hogy a Kúria 6/2013. Polgári jogegységi határozatának 2. pontja szerint a deviza alapú kölcsönszerződés mint szerződéstípus önmagában amiatt, hogy a kedvezőbb kamatmérték ellenében az árfolyamkockázat az adósnál jelentkezik, nem ütközik nyilvánvalóan a jóerkölcsbe, így ez okból a perbeli szerződés jóerkölcsbe ütközése sem állapítható meg.

Kitért arra is, hogy a jogalkotó a külön árfolyamok alkalmazását - mint általános szerződési feltételt - a DH1 tv. 3.§./1/ bekezdésében semmisnek nyilvánította és a 3.§./2/ bekezdésében ex tunc hatállyal az ilyen kikötést tartalmazó szerződéseket módosította akként, hogy a semmis kikötések helyébe a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyamának alkalmazása lép.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az árfolyamkockázatra vonatkozó külön íven szövegezett és részben a szerződésbe is foglalt írásbeli tájékoztatás megfelel az rHpt.203.§./6/ és /7/ bekezdésében, a 6/2013.PJE-ben és a 2/2014.PJE-ben, illetve az EUB-C-51/17.számú ügyben hozott ítéletében foglaltaknak, mert egyértelműen és világosan tartalmazta, hogy

- van árfolyamkockázat
- az árfolyam-elmozdulás bármikor bekövetkezhet
- az árfolyamváltozás milyen hatással lehet a felperes fizetési kötelezettségeire
- az árfolyamváltozás mellett kamatkockázat is jelentkezhet
- az adós terhére az árfolyamváltozás gazdaságilag jelentős következményt hordozhat
- mely szerződő felet terheli az árfolyamkockázat.

A tájékoztatás világosan és közérthetően tartalmazta, hogy a deviza árfolyama változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben is megnövekedhet a törlesztőrészek forintban számított összege. Úgyszintén világos és közérthető tájékoztatást adott arra vonatkozóan is, hogy ennek a kockázatát kizárólag a felperes köteles viselni.

Az elsőfokú bíróság nem állapította meg azon általános szerződési feltétel tisztességtelenségét sem, amely a folyósítást a kölcsönszerződés, illetve a jelzálogszerződés közokiratba való foglalásához kötötte.

Rögzítette, hogy az rPtk.209.§./6/ bekezdése szerint nem minősülhet tisztességtelennek a szerződési felététel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásának megfelelően határozzák meg. A 196/2007./VII.30./Korm. rendelet 115.§./1/ bekezdés c/pontja szerint a hitelintézet a zálogjoggal biztosított követelését ésszerű időn belül köteles érvényesíteni. Ez pedig nyilvánvalóan a szerződés közjegyzői okiratba foglalása esetén érhető el.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezést nyújtott be, melyben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a kereseti kérelmének történő helyt adást kérte. Másodlagosan súlyos eljárási hibákra hivatkozással az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

A felperes fellebbezésének elején részletezte általában a deviza hiteles ügyekkel kapcsolatos, az Alaptörvényen, a Kúria, a bíróságok és az EUB gyakorlatán alapuló jogi álláspontját.

A konkrét ügyre vonatkozó fellebbezési érvelése a következő:

1. Az egyedi szerződés II/1.pontja tekintetében kifejtette, hogy az ebben foglaltak nem tekinthetők értékállandósági kikötésnek, így arra a 6/2013.PJE nem vonatkozik. Ugyanakkor a tanúk vallomása, az okirat szövege és az alperes védekezése ellentétben áll.
2. Az egyedi okirat VII/2.pontjában szabályozott árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás tekintetében rögzítette, hogy a devizakölcsönnek valóban van árfolyamkockázata, de a bíróság és az alperes nem ilyen kölcsönről beszél, így a tájékoztatás nem a konkrét jogügyletre vonatkozik. A tájékoztatás kizárólag az okirat aláírásakor történt, így az nem tisztességes és nem felel meg a C-51/17.számú ítéletben foglaltaknak. Ezt a tényt a bíróság is elismerte. Rögzítette, nem elegendő a szerződéses iratba belefoglalni a tájékoztatást. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem a EuB C-51/17.számú döntésben foglaltak szerint cselekedett, mivel a 76.pont kimondja, hogy a tájékoztatásnak a szerződés megkötése előtt időben kell megtörténnie. Konkrét számítási példák nem is szerepeltek a svájci frankhoz képest történő leértékelődésre. Kiemelte, hogy a jogelőd devizahitel igénybevételére nem volt jogosult.
3. Megalapozatlan az elsőfokú bíróság azon megállapítása, hogy az I.r. alperes a szerződés alapján 16.754,91 CHF-et folyósított.
4. Vitatta, hogy az ÁSZF a szerződés részévé vált volna. Az ÁSZF nem volt megismerhető, így az nem válhatott a szerződés részévé, ezért a perben annak bizonyítása merült fel, hogy az ÁSZF-t az I.r. alperes milyen tartalommal, mikor és ki által tette megismerhetővé. Kiemelten hivatkozott arra, hogy a fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság megsértette az rPp.3.§./3/ bekezdésén alapuló tájékoztatási kötelezettségét. Álláspontja szerint az alperesnek kellett volna az rPtk.205/A.§., és 205/B.§-a alapján a vitatott tényt bizonyítani, erre azonban nem került sor.
5. Kiemelte, hogy a szerződés nem az írásbafoglalt tartalommal jött létre. Az okirat aláírása nem jelenti egyben a szerződéses akaratnyilatkozatok megtételét. A szerződést létrehozó jognyilatkozatok a tárgyalások során hangoztak el, melyet a tanúk vallomása igyekezett tény szinten feltárni. Nem lehet a tájékoztatás és együttműködés folyamatának azt tekinteni, hogy a bank által készített blankettát a fogyasztó „orra alá tolják” aláírásra. Indokolási kötelezettsége volt a törvényszéknek e tárgykörben, azaz szükséges volt azt kifejteni, miként tekinthető megtett akaratnyilatkozatnak egy blanketta aláírása, melynek szövegét még a banki képviselők sem tudják értelmezni.

6. Vitatta az elsőfokú bíróságnak az ítélet indokolás 6. oldal 2. pontjában szereplő azon megállapítását, hogy a szerződéses nyilatkozatok kölcsönösök és egybehangzóak voltak. Álláspontja szerint az az írásban megtett jognyilatkozat e formában a rPtk. 211.§ alapján megtett ajánlatként értelmezhető. Ennek megfelelően nincsen benne egyedileg megtárgyalt rész, csak ÁSZF. Hivatkozott arra is, hogy a felperes a teljes szerződés érvénytelenségét arra alapozta, hogy a kölcsön összege nem egyértelműen meghatározott, így a szerződés a rHpt. 213.§ (1) bekezdésének a) pontjába ütközően érvénytelen.
7. A közjegyzői okirat tekintetében kifejtette, hogy ezt az okiratot a bíróság bizonyítékként értékelte. A felperes a közokirattal szemben kívánt bizonyítani, ám az erre vonatkozó indítványát a bíróság elutasította. A bizonyítás sikere a minősített bizonyító erő elvesztését jelenti, tehát a közokirat nem fordítja meg a bizonyítást. A perben az nem volt vitás, hogy a közjegyző felé a bank és nem a fogyasztó tett jognyilatkozatot. A közjegyző pedig a fogyasztó jognyilatkozatát lett volna köteles írásba foglalni. A közjegyző által készített okirat nem tekinthető „írásban megtett ajánlatnak”, így az okirat aláírása sem válthatja ki a hatályt.
8. Az ítélet indokolás 7. oldal 4. pontja tekintetében, amely a szerződés tartalmával és a kölcsön összegének meghatározásával foglalkozik kifejtette, hogy a kölcsön összege a fellebbezési indokok szerint nem volt egyértelműen meghatározott. A bíróság a felperes visszafizetési kötelmét devizára irányulóan határozta meg. Csak hogy a deviza kölcsönszerződés nem tartozik a DH1 törvény hatálya alá.
9. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság által az ítélet indokolás 7. oldal 3. bekezdésében felhívott EUB.C-227/18. számú ítélet nem jelen jogesetre vonatkozik.
10. Nem értett egyet az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy az ÁSZF elszámolásra vonatkozó rendelkezései és az egyedi szerződési rendelkezések nem térnek el egymástól (ítélet indokolás 7. oldal utolsó bekezdés, 8. oldal 1. bekezdés). Hangsúlyozta, hogy a bíróság megállapítása iratellenes, hiszen az írásbeli ajánlat egy blanketta volt, annak tartalmát csak aláíráskor ismerhette meg a fogyasztó. A bíróság azonban nem osztotta ki a Pp.3.§./3/ bekezdésén alapuló bizonyítási terhet, ezért a hatályon kívül helyezés indokolt. Ha az alperes nem képes bizonyítani a deviza konstrukcióra vonatkozó ÁSZF egyedi megtárgyaltságát, úgy a bíróság nem tagadhatja meg a rPtk. 205/C.§ alkalmazását.
11. Nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak az ítélet indokolás 8. oldal első bekezdésében rögzített álláspontjával.

Az I-II.r. alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte.

Kiemelték már a kölcsönszerződés címéből is egyértelmű volt, hogy a folyósított hitel és az azt terhelő ügyleti kamat összege CHF-ben kerül nyilvántartásra, azonban a folyósítás és a törlesztés forintban történik.

A felperes öröklés útján került a kötelembé, így e körben nyilatkozatot tenni arra, hogy az adós akarata mire terjed ki, illetve a felek között nem volt konszenzus önmagában képtelenség.

A felperesi jogelőd az okirat tartalmát közjegyző előtt tett egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozattal is megerősítette. Az okirat világosan tartalmazza a kölcsönösszeget, a kamatot, a törlesztő részleteket CHF-ben meghatározva és a svájci frank klauzulát is, így a deviza alapú nyilvántartás nem minősülhet titkos fenntartásnak vagy rejtett indoknak.

Az I.r. alperes külön „Tájékoztatás”-ban hívta fel a jogelőd figyelmét a kockázatokra. Az egyedi szerződés VII.2.pontja pedig tartalmazza a svájci frank klauzulát, amelyet a felperesi jogelőd elfogadott és aláírásával úgy nyilatkozott, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó banki felvilágosítást megkapta.

E körben kérték figyelembe venni a 2/2012./XII.10./ PK.véleményben foglaltakat. Hangsúlyozták, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés nem ütközik a jóerkölcsbe a 6/2013.PJE. 2.pontja értelmében.

A Hpt. korábban hatályos, illetve jelenleg hatályos rendelkezései kifejezetten elismerik a devizában nyújtott kölcsönt.

A jogalkotó által elismert szerződés típust a bíróság nem minősítheti „általában” semmisnek, vagy megtévesztőnek.

Az elsőfokú bíróság megalapozottan állapította meg, hogy az ÁSZF a szerződés részévé vált, figyelemmel a kölcsönszerződés VIII.12.pontjában foglaltakra. Ezért ennek ellenkezőjének a bizonyítása a felperest terhelte.

A Ptk.205/B.§./1/ bekezdése értelmében elegendő lehetővé tenni, az általános szerződési feltétel másik fél általi megismerését.

Alapítan a felperes azon hivatkozása, hogy tisztességtelen a kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint a kölcsön folyósításának egyik feltétele a közjegyzői okiratba foglalás.

Az ingatlant terhelő jelzálogjoggal biztosított kölcsönszerződés esetén a bank számára kógens jogszabályi rendelkezés írta elő zálogjoggal biztosított követelése ésszerű időn belül történő érvényesítésének a lehetőségét.

Állították, hogy a kölcsönszerződés a Hpt.213.§./1/ bekezdés a/pontja értelmében tartalmazza a szerződés tárgyát.

A 6/2013.PJE határozat kimondja, ha a kölcsön összege akár a kirovó, akár a lerovó pénznemben szerepel a szerződésben vagy abból egyértelműen kiszámítható, akkor a szerződés tárgya megállapítható. A szerződés tárgyának egyértelmű meghatározásához önmagában elegendő a kölcsönösszeg svájci frank devizanemben történő rögzítése.

A 2/2014 PJE határozat indokolása értelmében amennyiben a kölcsönszerződés a kölcsönösszeg átszámításának módjára nem ad iránymutatást, abban az esetben a magyar jog vonatkozó diszpozitív rendelkezése az alkalmazandó.

Alapítan a felperesnek az árfolyamrész kikötés tisztességtelenségének kimondásával kapcsolatos hivatkozása, mivel ezt a kérdést a DH1.tv. rendezte.

Megalapozott az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy a perbeli szerződés a DH törvények hatálya alá tartozik.

Kiemelték, hogy a tájékoztatás megfelel az EUB C-186/16., illetve a C-51/17.számú ítéletben foglaltaknak, mert konkrétan rögzíti, hogy a kedvezőtlen árfolyamváltozás az adósságot terhelő pénzügyi kötelezettséget akár jelentős mértékben is megnövelheti.

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem elbírálásához szükséges bizonyítást lefolytatta, a beszerzett peradatok okszerű mérlegelésével és az irányadó jogszabályok helyes értelmezéséhez hozta meg érdemi döntését. Az ítéletábrla teljes egészében osztotta az elsőfokú bíróság megalapozott jogi

álláspontját és az ítélet indokolásában foglaltakat. A fellebbezésben felhozott érvekre figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

Az ítéletábra a felperes fellebbezési érvelésére figyelemmel elsődlegesen azt vizsgálta, történt-e az elsőfokú eljárásban az érdemi döntésre is kiható, az rPp. 252. § (2) bekezdésében rögzített, az elsőfokú eljárás megismétlését szükségessé tevő lényeges eljárási szabálysértés.

Ekörben a felperes az rPp. 3. § (3) bekezdésén alapuló tájékoztatási kötelezettség megsértésére hivatkozott.

Az rPp. 3. § (3) bekezdésén alapuló tájékoztatási kötelezettség csak abban az esetben terheli a bíróságot, ha a kereset elbírálásához szükséges tényállás megállapításához bizonyítási eljárást kell lefolytatni. Jelen perben azonban a tényállás a felek által becsatolt okirati bizonyítékok alapján megállapítható volt, további bizonyítás indokoltsága nem merült fel. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság a 11. számú jegyzőkönyv 1. oldalán eleget tett, a tájékoztatási kötelezettségének, eljárási szabálysértés nem történt.

Az ítéletábra ez követően azt vizsgálta, hogy a felperesi jogelőd és az I.r. alperes között a kölcsönszerződés az írásba foglalt tartalommal jött-e létre, vagy sem.

Az elsőfokú bíróság által is helyesen hivatkozott rPtk. 205. § (1) bekezdése értelmében a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre.

A szerződés akarat viszony, a törvényben meghatározott jogi hatást a felek egybehangzó akaratának kinyilvánítása hozza létre. Kötelmi jogunk tehát a konszenzuál szerződés elvi alapján áll. A szerződés létrejöttéhez, a belőle származó jogok és kötelezettségek keletkezéséhez elég a felek egybehangzó akarata és ennek kinyilvánítása, ami az akaratot a másik fél által felismerhetővé teszi. A szerződéskötésnél a nyilatkozási elv az irányadó, ezért a szerződés létrejötténél nem a szerződő fél tényleges akaratának van jelentősége, hanem annak, hogy milyen tartalmú akaratot juttat kifejezésre, illetve nyilvánít ki.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felek szerződési akaratukat írásban nyilvánították ki, az rPtk. 217. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően.

A felperes jogelődje 2008. augusztus 29-én aláírt „kölcsönszerződés magánszemélyek részére lakásvásárlás céljára CHF alapú elszámolással” megnevezésű magánokiratba foglalt kölcsönszerződést kötött az I.r. alperessel. A szerződés alapján az I.r. alperes 20.792,- CHF összegű kölcsönt bocsátott a felperesi jogelőd rendelkezésére 2.500.000,- Ft finanszírozási igénye teljesítése céljából. A felperes elfogadta, hogy a nyilvántartásba vett devizaösszeg a kölcsönszerződés megkötése, valamint a folyósítás időpontja közti időszak alatt bekövetkező árfolyamváltozás miatt a finanszírozási igényhez képest 15%-kal növelt mértékben kerül megállapításra. Az okirat I.1. pontja szerint az itt említett összeg tájékoztató jellegű, a tartozás tényleges összege az okirat II.1. pontjában írtak szerint kerül megállapításra. A II.1. pont rögzítette, hogy a kölcsön folyósításának módja a kölcsönből megvásárolni kívánt ingatlanra vonatkozó adásvételi szerződésben megadott számlára történő egyösszegű átutalás azzal, hogy az I.r. alperes a kölcsönt az okiratban rögzített ügyfél igénye alapján legfeljebb 2.500.000,- Ft összegben folyósítja, de azt a folyósítás napján érvényes, az I.r. alperes által alkalmazott és a hirdetményében hivatkozott számlakonverziós deviza vételi árfolyamon kiszámított CHF összegben tartja nyilván. A kölcsön futamideje 120 hónap, a kamatláb mértéke évi 4,99%, a tőke és a kamat havonta visszafizetendő együttes összege 220,43

CHF volt. A felperes jogelődje a mindenkor esedékessé váló törlesztéseket, törlesztőrészleteket, illetve bármilyen más pénzbeli kötelezettségét CHF-ben volt köteles teljesíteni.

Az I.r. alperes a 14. számú előkészítő irata mellékleteként becsatolta a felperesi jogelődnek a 2008. július 21. napján benyújtott „kölcsonkérelmét”, amelyből megállapítható, hogy a néhai svájci frank alapú, 2.500.000 forint kölcsönt igényelt 10 éves futamidőre.

Ezért helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az I.r. alperes maximum 2.500.000 forintnak megfelelő kölcsön folyósítását vállalta, de a folyósított összeget a kifizetés napján és árfolyamon átszámított CHF összegben tartotta nyilván. A szerződő felek a forintot lerovó pénznemként a CHF-et kirovó pénznemként határozták meg.

A felperes azt nem tudta a perben bizonyítani, hogy a felperesi jogelőd és az I.r. alperes az írásbelitől eltérő tartalmú szerződést kívántak volna kötni. Ennek ellentmond az a tény is, hogy a felperesi jogelőd fizetési kötelezettségének haláláig eleget tett.

A felperes vitatta azt is, hogy az Általános szerződési feltétel a szerződés részévé vált volna.

A perbeli Üzletszabályzat és Hirdetmény rendelkezései általános szerződési feltételnek minősülnek. Annak, hogy az általános szerződési feltétel a szerződés részévé váljon a rPtk. 205/B. § (1) bekezdésében írt feltételek megvalósulása szükséges, nevezetesen, hogy az általános szerződési feltétel alkalmazójával szerződő másik fél számára az Üzletszabályzat és a Hirdetmény megismerhető legyen, és azt el is fogadja. Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperesi jogelőd az Üzletszabályzat és a Hirdetmény megismerését az aláírásával ellátott egyedi szerződést tartalmazó teljes bizonyító erejű magánokirat VIII.12.pontjában elismerte.

Az ítélet tábla is nyomatékosítja, hogy az általános szerződési feltétel nem egyedi megtárgyalásával válik a szerződés részévé. Ha a felek egyedileg megtárgyalják azt, akkor elveszti általános szerződési feltétel jellegét, és egyedi szerződéses rendelkezésként integrálódik a szerződésbe. Ez esetben az általános szerződési feltételekre irányadó tisztességtelenségi szabályok a vonatkozásában már nem irányadók.

A felperesi jogelőd az általa aláírt teljes bizonyító erejű magánokirat VIII.12. pontjában, illetve a közjegyzői okirat 12. pontjában foglaltakkal szemben nem bizonyította azt, hogy nem volt lehetősége az Üzletszabályzat és a Hirdetmény megismerésére, és azt nem fogadta el. Az aláírt két okiratra figyelemmel a bizonyítási kötelezettség a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a felperest terhelte, amelynek a perben nem tett eleget. Ezt az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg. Ezért az I.r. alperes Általános szerződési feltételei a szerződés részévé váltak.

A felperes fellebbezésében állította, hogy a perbeli kölcsönszerződés nem tartozik a DH törvények hatálya alá, illetve az a jóerkölcsbe ütközik.

Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolás 8. oldalán részletesen kifejtette, hogy a felperes keresete mindkét kérdéskörben miért nem alapos. Az indokolásban foglalt jogi álláspontot az ítélet tábla teljeskörűen osztotta, azokat megismételni nem kívánja.

A szerződés jóerkölcsbe ütközése tekintetében az alábbiakat emeli ki.

Az rPtk. Az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 200. § (2) bekezdése értelmében a szerződés jóerkölcsbe ütköző volta szubjektív kategória. A közérdek, közerkölcs, közfelfogás szempontjából kialakított értékítélet jogi vetülete, a magatartás minőségét jellemzi, az ügylet társadalmilag elítélendő voltán alapul.

A nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközés miatti semmisség generálklauzula: a jogszabály által nem nevesített, nem rendezett életviszonyokra ad megoldást. E semmisségi ok folytán a szerződés tartalma, a joghatása a felek által elérni kívánt célja miatt tiltott. Ezért a bírói gyakorlat többlettényállást követel meg a jóerkölcsbe ütközés miatti semmisségi ok megállapításához (BH.20128).

Sem a kölcsönszerződés megkötésekor hatályos Htp., sem más jogszabály nem tiltotta kifejezetten a forintban folyósított kölcsön devizában történő nyilvántartását és az adós fizetési kötelezettségének a devizaárfolyam változásához kötött meghatározását.

Az elsőfokú bíróság által hivatkozott 6/2013.PJE határozat 2.pontja szerint a deviza alapú kölcsönszerződés mint szerződéstípus, önmagában nem ütközik nyilvánvalóan a jóerkölcsbe.

Az Alaptörvény 25. cikk /3/ bekezdése értelmében a Kúria által hozott jogegységi határozat a bíróságra kötelező.

Az ítéltábla a szerződés közjegyzői okiratba foglalását előíró ÁSZF tisztességtelensége körében is teljeskörűen osztotta az elsőfokú bíróságnak az ítélet indokolás 11. oldal 2., 3. és 4. bekezdésében részletesen kifejtett jogi álláspontját, az abban foglaltakat megismételni nem kívánja, azokkal mindenben egyetért.

Alaptalan a felperes azon hivatkozása is, hogy a perbeli szerződés az rHpt.213.§./1/ bekezdés a/pontjába ütközik, ezért semmis.

A Kúria a 6/2013.számú PJE határozatában kifejtette, hogy a deviza alapú kölcsönszerződésnél két tipikus módja van a kölcsön összege meghatározásának, és egyik meghatározási mód sem sérti az rPtk.523.§./1/ bekezdésében írtakat. Az egyik tipikus meghatározási mód, hogy a felek az érintett devizanemben jelölik meg összecszerűen a kölcsön összegét (ebben az esetben a folyósítás időpontjában irányadó árfolyamtól függ, hogy ténylegesen milyen forintösszeg kerül az adós részére átadásra). A másik meghatározási mód, hogy a felek azt a forintösszeget jelölik meg, amelynek a folyósítás időpontja szerinti árfolyamon az adott devizanemre átszámított összege lesz az adós kirovó pénznemben meghatározott tartozása.

Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolás 7. oldal 2-3.bekezdésében részletesen kifejtette az ezzel kapcsolatos jogi álláspontját, az abban foglaltakkal az ítéltábla maradéktalanul egyetért, megismételni nem kívánja.

A felperes fellebbezési érvelése szerint az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem volt megfelelő, az nem a perbeli kölcsönszerződésre vonatkozott, valamint nem felelt meg az EUB C-51/17. számú ítéletében foglaltaknak.

Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolás 9. és 10. oldalán részletesen kifejtette, hogy az egyedi szerződés VII.2. pontjában, illetve az alperes által becsatolt külön kockázatfeltáró nyilatkozatban

szereplő árfolyamkockázati tájékoztató szövege miért felel meg a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében, illetve az EUB C-51/17. számú határozatában foglaltaknak. Az ítéletábra az elsőfokú bíróság részletesen kifejtett álláspontját teljes egészében osztotta, azt az alábbiakkal egészíti ki.

A szerződés VII.2. pontjában szereplő „jelentős” árfolyamkockázat tartalmát a külön íven megszövegezett, 8. szám alatt csatolt kockázattartó nyilatkozat tartalmával együtt kell értelmezni és értékelni abból a szempontból, hogy az alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó felismerhette-e, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, és azt is értékelni tudta-e, hogy ennek a leértékelődésnek mik lehetnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményei. (EUB C-51/17 sz. ítélete)

Önmagában a korlátlan kockázatviselést sem az EUB, sem a Kúria nem minősíti tisztességtelennek, és azt sem, hogy a kockázattartó nyilatkozat aláírására a szerződéskötés napján került sor.

Az EUB a C-227/18. számú ítéletében úgy foglalt állást, hogy megfelel a világos és érthető megfogalmazás követelményének a devizaalapú kölcsönszerződés, ha úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, de úgy tájékoztatja a fogyasztót, hogy az értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is.

A korlátlan kockázatviselésre vonatkozó kikötés tehát csak akkor tisztességtelen, ha az azt vállaló fogyasztó nem kapta meg a megfelelő, világos és érthető tájékoztatást ahhoz, hogy fel tudja mérni az ügyletben rejlő összes kockázatot, és ilyen tájékoztatás hiányában kellett döntést hoznia arról, hogy a szolgáltatóval - előzetesen meghatározott feltételekkel - szerződéses viszonyba kíván-e lépni, avagy nem.

Az I. r. alperes kockázattartó nyilatkozata szerint egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás/emelkedés előre nem látható, és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat az adósnak. A nyilatkozatban az I. r. alperes ennek a törlesztőrészletre és a tőketartozásra, azaz a felperes pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt hatását is érthetően bemutatta. Ebből a tájékoztatásból az átlagos fogyasztó, sőt a pénzügyekben még átlagos ismeretekkel sem rendelkező fogyasztó számára is egyértelműen és világosan kitűnik, hogy ha rá nézve kedvezőtlen árfolyamváltozás következik be, az felső korlát nélkül növelheti a tőke és a kamattartozás (ebből eredően a törlesztőrészlet) összegét.

Bár a kockázatviseléssel kapcsolatban a „korlátlan” kifejezést nem tartalmazza a nyilatkozat, de „az előre nem látható, és előre ki nem számítható” megfogalmazás egyértelműen a korlátlanságra utal, az másképpen nem értelmezhető, csak úgy, hogy annak nincs felső határa.

A kockázattartó nyilatkozat terjedelme, szövegének megértése nem igényelt különös felkészültséget, az - a fentebb már kifejtettek alapján - egyértelmű és világos volt.

Az ítéletábra álláspontja szerint a perben további bizonyítás lefolytatása nem szükséges, mivel jogkérdésről kellett döntenie, ezért az elsőfokú bíróság helyesen mellőzte dr. Név 1 közjegyző és Név 2 tanúkenti meghallgatását.

Az ítéletábra mindezen indokok kiemelésével az elsőfokú bíróság ítéletét az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban a felperes pervesztes lett, ezért az rPp. 78. § (1) bekezdése értelmében ő köteles az I.r. és II.r. alperesek felmerült másodfokú perköltségének a megfizetésére. Ennek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM számú rendelet 3. § (5) bekezdése alapján személyenként bruttó 44.000 forintban állapította meg.

A peres eljárásban a felperes illetékfeljegyzési jogban részesült, így a feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket az rPp. 78. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM számú rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. §-a értelmében a pervesztes felperes köteles megfizetni.

Győr, 2019. október 31.

Dr.Havasiné dr.Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

.Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr.Molnár Andrea sk.
bíró